www.svoboda-news.com

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 221. Джерзи Сити, Н. Дж., пятниця, 23. вересня, 1927.

VOL. XXXV. No. 221. Jersey City, N. J. Friday, September 23. 1927. THREE CENTS.

THE LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF ILLINOIS SEP 26 1927

12 УРЯДНИКІВ ОБЖАЛОВАНИХ ЗА ПЕРЕКУПСТВО

МАЛИ ДІСТАТИ ХАБАРІ НА 30,000 ДОЛЯРІВ.

НЮ ЙОРК, 21 вересня. — Перед висшим судом ведеться тут слідство над безправною торговлею молока. Слідство звернене головно проти Гарі Данціґера, якого звали царем молочарських бутлеґерів, та проти 12 скинених урядників, які брали від нього хабарі.

На суді предложено докази, що молочарські бутлеґери заплатили ріжним молочарським інспекторам коло 30,000 долярів. Провідник хабарників Данціґер признався, що він платив урядникам подарунки, але перечить, буцімто він жадав за се від них яких безправних учинків.

ПОЖАР КАТОЛИЦЬКОЇ МІСІЇ В САСКАЧЕВАНІ.

10 ДІТЕЙ ПОГОРІЛО НА СМЕРТЬ У ВЕЛИКІМ ОГНИ.

ПРІНС АЛБЕРТ, Саксакчеван, Канада, 21 вересня. — В понеділок у ночі погоріла в Ляк де Пльонж стояча осібняком католицька місія Бовала. Підчас пожару згоріло 19 дітей, одна законниця та один священик.

Вістку про нещастя принесла велика лодка, що вибралася з місії до Биг Ривера, в Саскачевані, по припаси. Вона привезла зі собою 46 дітей, що виратувалися з пожару. Сі діти й оповідали відорвані факти про пожар.

Як виходить з їх оповідань, пожар почався в мешканню для хлопців. Огонь скоро обняв висохлі дошки. В мить цілий будинок стояв в огни. Діти, що дісталися з горіючого дому на безпечне місце, чули роспучливі крики тих своїх товаришів і товаришок, які не могли дістатися з пожару. Діти не могли нічим помогти загроженим, бо від горіючого дому дохала страшна горяч. За короткий час весь будинок був купою згариш.

Діти в місії були переважно індіянського походження. Місією управляли трох законників-священиків, вісьмох законників та вісім законниць.

Причина пожару невідома.

ВОЗДУШНІ ПЕРЕГОНИ ПОЧЕРЕЗ АМЕРИКАНСЬКУ СУШУ.

ПОБІДНИКАМИ ВИЙШЛИ ГОЛМЕН І МЕЙЕРЗ.

ФЕЛТ ФІЛД, Спокейн, Вашинґтон, 21. вересня. — Перегони літаків понад американську сушу виграв у першій клясі летун Голмен зі Ст. Пол, в другій клясі летун Мейерз. Перший виграв надгороду в сумі 10,000 долярів, другий 5,000 долярів.

Зараз після них приїхало на се поле 11 летунів. Нинішні перегони не зазначилися ніякими нещастями, хоча летуни оповідають про незвичайно злу погоду.

ТАЙНА ВБИЙСТВА ЛІКАРЯ ЩЕ НЕ РОЗВЯЗАНА.

ПРОКУРАТОРІЯ ВСЕ ЩЕ ОБІЦЮЄ АРЕШТ ВИНОВНИКА.

ГЕМОНТОН, Ню Джерзі, 21 вересня. — Ні поліція ні прокураторія не виступила ще зі заявою, кого вона вважає винуватим убийства др-а Ліліендала, хоча кождого дня заповідала сензаційні ревеляції. Нині теж з прокураторії та поліції вийшли згідно заповідження, що вже завтра арештують виновника.

Кого саме сподіються арештувати, не кажуть. Поліція каже тільки те, що дуже важний натяк для розвязки загадки злочину подав один анонімовий (непідписаний автором) лист. Поліційні аґенти вибралися до Нюарку, звідки сей лист був наданий, для пошукування автора.

ЗАХОДИ КОЛО ЗЛУКИ ПРОГРЕСИСТІВ І ДЕМОКРАТІВ.

СКЛИКУТЬ КОНФЕРЕНЦІЮ ДЛЯ СЕЇ ЦІЛИ ДО ШІКАГО.

КЕНТОН, Огайо, 21 вересня. — В. Дербін, голова демократичної партії в стейті Огайо, робить заходи коло скликання спільної конференції демократів і прогресистів для обдумання співпраці при наближаючихся президіяльних виборах.

Конференція має відбутися в Шікаґо десь у першій половині грудня. Конференція не буде нічого говорити про ніяких кандидатів, щоби не розбивати започаткої згоди.

Приятелі шикаґовського мейора Томсона заповідають, що вони будуть старатися перти його кандидувати на уряд президента Злучених Держав у 1928 році мимо сього, що він вирікся охоти кандидувати.

ХЛОПЧИНА ЗАСТРЯГ У КОМИНІ.

ДЖЕРЗІ СИТІ, 22 вересня. — Пані Мері Кенеді, що живе при Першій Стр., почула підчас праці в кухні вчора вечером чиїсь крики о ратунок. Крики були дуже слабі, немовби здушені. Прислухуючися їм блище, вона пізнала голос свого 11-літнього сина Юджіна. Та тут показалося, що лекше було пізнати, хто кличе о поміч, як знайти, звідки кличе. Треба було й довго шукати, поки вона найшла, що він кличе з комина.

Тепер мати стала кликати сусідів о поміч. Збіглися сусіди, покликали пожарників. Пожарники вдерлися на дах, вибрали з комина кілька цегол та гаками витягнули хлопчину, який був застряг зараз над пічю. З міського шпиталя приїхав амбулянс. Лікар оглянув дитину та сказав: „Йому треба зараз одного: скупатися".

ПОВІНЬ В ГАЛИЧИНІ

ЗНИЩИЛА СОТКИ СІЛ. СОТКИ ТИСЯЧ НАШИХ БРАТІВ ЗАЛИШИЛОСЯ БЕЗ ДАХУ НАД ГОЛОВОЮ. ВСІМ ЇМ ГРОЗИТЬ ГОЛОДОВА СМЕРТЬ. РАТУЙМО ЇХ І ЗЛОЖІМ НЕГАЙНО НА ТУ ЦІЛЬ ЖЕРТВУ, ПЕРЕСИЛАЮЧИ СВОЇ ЖЕРТВИ ЧЕРЕЗ:

OBYEDNANYE. P. O. Box 411. Philadelphia, Pa.

МИТРОПОЛИТ ЕВЛОГІЙ РАДИТЬСЯ З БУВШИМИ ЦАРСЬКИМИ ДИПЛОМАТАМИ.

ПАРИЖ, 20. вересня. — Митрополит Евлогій скликав тут нараду в справі пастирського листу нижнеґородського митрополита і заступника патріярха Сергія.

В нараді брали участь, крім духовенства, також і бувші царські дипльомати: граф Коковцев, Гирс, Ковалевський, Карташев, Глубковський, проф. Зеньковський, редактор Струве й другі.

Вислід нарад покищо незвісний.

БУДЕННИЙ ПРО ПРИГОТОВЛЕННЯ ДО ВІЙНИ.

МОСКВА.— Часопись „Правда" містить звіт свого кореспондента про збори московської молоді, з нагоди міжнародного дня молоді.

„Зібрані прислали голосними оплесками делеґацію німецької робітничої молоді, а саля загуділа ще раз оплесками, коли молодий московський робітник привитав генерала Буденного".

Опісля промовляв Буденний — який сказав, що імперіялісти хочуть викликати війну з Совітським Союзом. Тому треба так зорґанізувати приготовлення до будучої війни, щоб кожний робітник перенявся свідомостю, що він мусить конечно взяти участь у тій війні. Тільки тоді робітники будуть спосібні не лише боронити свою соціялістичну державу від ворогів, але також і побідити їх.

ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР ІМ. ШЕВЧЕНКА.

Після плянів Харкомосвіти театр Шевченківців буде працювати в наступному сезоні в Дніпропетровську й Запоріжжі. Театр запросив на головного режісера заслуженого режісера республики Каніна й другим режісером Бутоїна, постановщика пєси „Річчи Китай" у Меєрхольда. Акторський склад той, що був раніш. Крім того мають приїхати зі Львова відомі актори Бенцаль і Базилевич. Ведуться переговори з визначними акторами Українцями руських театрів.

В репертуар увійдуть такі нові пєси: „Вогонь та сталь" Венеціянова, „Іржа", „Десять днів, що потрясли світом", „Маруся з Богуслава", „Дзвони Корневіля" і дві пєси повітньої української драматургії. На постійну роботу до театру запрошено молодого маляра Санікова. Сезон розпічнеться 1-го жовтня.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КУТОК.

Данія є єдиною країною, де ну скромну плату від уряду, письменники дістають постійний дбайливо стежить за розвитком талантів. Між ними є не тільки письменники з іменем, але й початкуючі. Саме тепер вписали на лісту „урядово платних" молодого студента, який не видав ще ні одної книжки, а звернув на себе увагу нарисами, розсіяними в пресі. — У. С. Р. С. Р. є тепер 3,568 видавництв. Це велика сума, але не зовсім пропорціональна до скількости виданих ними книжок. Більшости з них ніхто не читає, бо це література писана на замовлення. Коли уряд обчислив свої втрати минулого року, казав зменшити скількість друкованих творів і замість 135 міл. аркушів місячно вийшло цього року тільки 60 міл. Технічне Видавництво пропонує 350,000 примірників своїх видань по низеньких цінах на 2-річний кредит, а „Економическая Жізнь" 400 тисяч прим. творів за 10 частину їх ціни. Не все, чого є багато — добре і не все дешеве — варто купувати.

АРЕШТУВАННЯ В ХОЛМЩИНІ.

На Холмщині перевела політична дефензива багато арештувань по ріжних місцевостях. В Тарногороді арештовано С. Козицького, Кобу, Макарева й инших Українців. В Рейовці арештовано 19-тнього Урбайла. Про арештування доходять відомости з инших місцевостей. Подробиці і причини на раз невідомі.

ПОЛОЖЕННЯ ПОЛІТИЧНИХ ВЯЗНІВ У ЛЬВОВІ.

Галицька преса потує розпучливий лист політичних вязнів із тюрми при вул. Баторого. В цій тюрмі находяться політичні вязні підозрені в комунізмі і в участи в українській військовій орґанізації. Деякі з них сидять уже по 10 місяців у слідстві і досі не одержали ще акту обвинувачення. А ще инші по нинішний день не одержали навіть приказу арештування. Увязнені не мають дозволу комунікуватися зі своєю рідною, бо не вільно їм ні писати, ні одержувати листів. Те саме діється з часописами й книжками до читання. Багато з них сидить у камерах разом з кримінальними злочинцями, а їх домагання, щоби примістити їх разом з політичними вязнями, управа вязниці відкидає. Були вже часті голодівки й тоді управа на один-два дні міняє режім, а по якомусь часі давні відносини вертають на ново.

ЯК БУДУТЬ ВИГЛЯДАТИ ОСІННІ СІЛЬСЬКІ ВИБОРИ НА ЗАКАРПАТТІ.

В осени ц. р. мають відбутися на Закарпатю сільські вибори. З цього приводу пишуть „Берценьскі Лідове Новіни": „Буде там надуживання урядової власти, розкидання державного маєтку, терор і инші напів балканські методи, що зміряють не тільки проти груп деструктивних, але також проти всього, що є невигідне для вузької та насильницької партійности".

Так пишуть „Лідове Новіни" про урядові партії, котрі „мають урядовий апарат, державний маєток у руках і всякі инші можливости". А тепер можемо собі представити, як будуть виглядати ті вибори для бідного українського закарпатського населення.

НИЩЕННЯ ГУЦУЛЬЩИНИ.

Положення на Гуцульщині стає з кожним днем гірше. Навіть на закупленя кукурузяної муки, яка є щоденним кормом мешканців Карпат, Гуцул не в силі сьогодня спромогтися в наслідок нечуваного обідолашення сіл. Недуги ширяться щораз більше; чахотка, котра здавалосяб на Гуцульщину не повинна мати приступу, шириться там поголовно. Уряд не старається зовсім іти в поміч виснаженому населенню, але навпаки, йде на його знищення. На гуцульську бідноту сиплятся чимраз то нові карі й нові податки. Недавно наложено новий податок на гончарів і на всіх, що займаються дрібним домашним промислом. Далі наложено „дорожчий" податок. Кожний Гуцул має на основі цього вплачувати до каси держави понад 150 золотих. Є це для Гуцула такий великий гріш, що він ніяк не буде в силі його заплатити.

ЧИ НА ЧАСІ „ЗАБАВА" — КОШТОМ БІДНОГО СЕЛЯНСТВА?

В надзбручанській полосі почалися маневри, в яких бере участь переважно кавалерія. Вонобо то нічого, що наші „сусіди" хочуть побрязкати трохи „шабельков", якби ця коштовна забавка не відбивалася дуже болючо в першу чергу на нашому бідному селянинові... Саме повідомляють зі Шманьківців, що тоді, коли „уланські коні обідають", безпощадно стріхи, то в поміщицькому дворі нема ані одного коня. Така то вже доленька нашого селянина... бо „пан з панем зна сен!"

АМЕРИКАНСЬКІ ЛЕҐІОНІСТИ У ВЕРДУНІ

КАЖУТЬ, ЩО МАЮТЬ ДОСИТЬ ДОВГИХ ПРОМОВ.

ВЕРДУН, Франція, 21 вересня. — Американські леґіоністи прибули днесь до твердині Вердун, де в часі світової війни богато з їх товаришів наложило головами, а яка лише завдяки помочі Америки не дісталась в руки Німців. Підчас приняття, устроєного містом промовляв премієр Пуанкаре та вихвалював ролю Америки й американських жовнірів у послідній війні, у якій вони у значній мірі причинилися до спільної побіди над Німцями. Приязнь, заключена на полі битви й припечатана кровю ніколи не забудеться й не перервуть її дрібні непорозуміння, викликані цловою тарифою або домаганням звороту довгів. Пуанкарому дякував ґенерал Першінґ, однак йому не дали довго говорити, бо леґіоністи, знетерпеливлені довгими промовами дали до пізнання, що не приїхали до Франції слухати промов, але оглядати місця, які бесідники вихвалюють у своїх промовах.

Опісля брали леґіоністи участь у посвяченню вежі Домонт, поставленої в честь 400 тисяч жовнірів, що полягли в обороні твердині Вердун.

ЛЕТУН КЕННЕКЕ ПРИЛЕТІВ ДО АНҐОРИ.

ЛЕТІВ ПЕРЕСІЧНО 100 МИЛЬ НА ГОДИНУ Й ПЕРЕЛЕТІВ З КОЛЬОНІ ДО АНҐОРИ У 18 ГОДИНАХ.

АНҐОРА, Туреччина, 21 вересня. — Ляйтнант О. Кеннеке, німецький летун, прилетів своїм літаком „Германія" до Анґори, теперішньої столиці Туреччини. Перелет з Кольонії до Анґори тревав повних 18 годин, так що пересічно летів Кеннеке 100 миль на годину.

У пятницю рано вилетить Кеннеке до Баори, у Мезопотамії, а звідтам до Бомбаю, Калькути, Шанґаю, Токіо а опісля понад остров Сахалін до Аляски а звідтам до Сен Франціско, Мексико Сити й Ню Йорку. Кеннеке й його товаришів привитали турецькі авіятори й урядники. Вони обідали у німецькій амбасаді, а ночували у однім готелі.

ФРАНЦІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ ВІДКЛИКАННЯ РАКОВСЬКОГО.

Є СЕ НЕВІДКЛИЧНОЮ КОНЕЧНІСТЮ ЗАКИ РОЗПІЧНУТЬСЯ ЯКІБУДЬ ПЕРЕГОВОРИ.

ПАРИЖ, 21 вересня. — Часопис Ле Матін пише, що Франція повідомила офіціяльно совітське правительство, що відкликання амбасадора Раковського є невідкличною конечністю, заки розпічнуться якібудь переговори що до заключення договору про взаїмну незачіпку себе. Крім сього французький амбасадор Гербет має домагатися від Совітського Союза дати певний доказ, що наміряє совісно придержуватися договору з 1924 року й не буде мішатися до внутрішних справ Франції, та прикаже своїм репрезентантам Третього Інтернаціоналу, щоби залишили усяку діяльність у Франції, що є ворожа теперішньому державному устроєви.

МАРКОНІ ПРИБУДЕ ДО ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

МАЄ ВЗЯТИ УЧАСТЬ У СВІТОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ РАДІЯ.

ЛОНДОН, 21 вересня. — Винахідник бездротнього телеґрафу, італійський сенатор Марконі й директор Марконього Бездротної Телеґрафічної Компанії, Келевей, бувший анґлійський міністер почт, прибудуть небаром до Злучених Держав, щоби взяти участь у Світовій Конференції Радія, яка відбудеться 4 жовтня.

Келевей вже відплив на пароході Гомерик, а Марконі відплине у четвер, 22 вересня.

КАНАДА БАЖАЄ, ЩОБИ ЗАСІДАННЯ ЛІҐИ НАЦІЙ ВІДБУЛОСЯ В ОТАВІ.

СЛІДУЮЧЕ ЗАСІДАННЯ РАДИ ЛІҐИ НАЦІЙ ВІДБУДЕТЬСЯ У БЕРЛІНІ.

ЖЕНЕВА, 21 вересня. — Канада, як подають, носиться з гадкою запросити Раду Ліґи Націй, якої вона тепер є членом, щоби відбула своє засідання в Отаві, столиці Канади. Також носиться вона з проектом, який має предложити на засіданню Ліґи Націй, щоби в повне засідання Ліґи Націй відбулося в Отаві. Се дало нагоду американським журналістам і тим, що симпатизують з Ліґою Націй придивитися збліжька її працям.

Майже певним є, що слідуюче засідання Ради Ліґи Націй відбудеться у Берліні.

ВЕЛИКОБРИТАНІЯ УВІЛЬНИТЬ НЕВІЛЬНИКІВ У СВОЇМ ПРОТЕКТОРАТІ.

ЛОНДОН, 21 вересня. — На засіданню Законодатної Ради Сієри Ліон, краю на західнім побережу Африки, що остає під британським протекторатом буде поставлений завтра внесок, аби знести цілковито у тім краю невільництво з днем 1 січня, 1929 р. Новий закон буде виданий на підставі порозуміння між правительствами Великобританії й Сієри Ліон.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.
One year ..... $ 7.00	На рік ..... $ 7.00
Six months ..... $ 3.75	На пів року ..... $ 3.75
Three months ..... $ 2.00	На три місяці ..... $ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:	В Джерзи Сити і Заграницею:
One year $10.00	На рік $10.00
Six months ..... $ 5.00	На пів року ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75	На три місяці ..... $ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ГІНДЕНБУРГ ПРОМОВИВ

В тім часі, коли в Парижі витав американських ветеранів світової війни маршал Фош, як бувший начальний вожд аліянтських військ, бувший начальний вожд німецьких військ, а теперішний президент Німеччини, Гінденбург, взяв участь при посвяченню величавого памятника під Таненбергом. В Парижі святкували свято побіди над ворогом, себто над Німцями, які напали на французьку землю, а під Таненбергом святкували рівнож свято побіди над Росією, що своїми військами заливала німецькі землі. В Парижі одначе святкували побідники, які побили ворога, що викликав світову війну, а під Таненберґом святкували Німці, які остаточно мимо своїх численних побід, війну програли і підписали версальський мир, в якім під примусом признали, що вони то головно завинили світову війну.

День, в якім відбулися ті оба торжества, набрав значіння ще й з того боку, що в той день заговорив публично з природи мовчаливий президент Гінденбург і то в справі вини за викликанне світової війни. Це питанне для Німців дуже болюче. Від довгих літ стараються вони на всі боки доказати, що Німеччина не була виновницею в спричиненню війни. А тепер сам президент Гінденбург заявив коротко і категорично, що німецький нарід вхопив за оружже тільки в тій цїли, щоби боронити свою рідну землю перед наступом ворогів. Вправді цей виступ Гінденбурга вважають на загал внутрішною німецькою справою та мимо того його заява відбилася широким відгомоном по цілім світі. Ніхто не знає, чому саме през. Гінденбург вибрав ту хвилю до виголошення сеї заяви, але на загал вважають її початком великої німецької акції за счеркненнєм з версальського договору клявзулі про німецьку вину в спричиненню світової війни.

Счеркненне цеї клявзулї справа великої ваги. Бо на німецькій вині оперта кара, яку наложили аліянти на Німеччину в формі територіяльних втрат і репарацій. Що до Альзації і Льотарингії Німеччина так як би погодилася вже з Францією ще в Льокарно, але не можна того сказати про німецькі кольонії, Шлеск, Данціг та коридор. І от тепер німецькі націоналісти настоюють на уряд, щоби розпочав акцію в цїли добуття тих то земель. Це мало бути головною причиною заяви Гінденбурга.

Німеччина являється після слів Гінденбурга невинним ягнятем. Так воно цілком певно не є. Та мимо того вина за світову війну не тяжить на одній тільки Німеччині. В рівній мірі завинив тут рівнож і імперіялізм других держав. Та щоби се питанне вияснити, треба буде ще довго ждати. Без проголошення тайних урядових документів з боку других держав годі видати остаточне рішенне в тій справі.

ЗАПРОПАЩЕНИЙ ҐЕНЕРАЛ.

(Оригінальна допись до „Свободи").

IV.

Подавши в „Свободі" цілий ряд голосів преси про справу „запропащеного генерала" — позволимо собі тепер на кілька уваг з нашого боку.

Як каже „Курер червоний" — то з Польщі утікає пересічно 300 людей на тиждень, то є пятнайцять тисяч річно. За кождим злочинцем іде стежний лист, але всеж таки пять тисяч утікачів позістає нерозслїджених і незловлених.

Нічого отже дивного, коли поміж тими пятьма тисячами знайшовся і генерал Загурскі, а коли в справі тамтих чотири тисячі девятьсот девятьдесять девять не робиться ніколи великого крику і хиба лиш іноді в новинках газет появиться дві-три вісти про важнїйших убийників чи дефравдантів — „гевалт" з Загурським?!

Як вже з голосів преси бачили шановні читачі — не ходить тут цілком о зловленне Загурского — але противно — найбільшим крикунам іде власне о це, щоби він щасливо утік та „задекувався". Але вшехполякам і хадекам (клерикалам) іде головно о це, щоби при тій нагоді „вибрати добре пса" Пілсудскому.

Чи нас, Українців, має це може болїти? В жаден спосіб! Най собі Ляшки жеруться коби здорові, бо чим більше між собою жертися будуть, тим борше доведуть Польщу до розвалу. І це вийде лише на користь для поневолених нею народів.

Говориться вже від довшого часу про загрозу війни. Але так як в р. 1914 війна прийшла для нас о десять літ заскоро — так і тепер вона би рівнож прийшла о десять літ за скоро. — Най тимчасом Польща внутрішно розкладається і сама себе ослаблює. А розкладатись і ослаблюватись мусить вона вже через це, що Пілсудскі завів фактично диктатуру, а демократія лишилася лише на папері.

Мігби хто сказати: в перехідових часах, доки відносини ще неупорядковані — добра і диктатура.

Що до цего — можна ще бути ріжних думок, але у всякому разі Пілсудскі в мирних часах, до мирної роботи, до організації держави не надається. Він є революціонером і вояком, або як сам себе зве „вселким визикантем". Заризикувати похід на Київ, щоби потім з хвостом взятим під себе утікти — в це йому грай. Він ризикував це так, як експропріацію під Берданами, або як „кроваву середу" в Варшаві 1906 року.

Однакож — що такий „визикант" може розумітись на організації держави, на лявірованню поміж партіями, на вишукуванню відповідних людей на визначні місця! Ось возьмім лише на пр. воєвідство львівське, котрому за начальника дав звичайного собі грубого (в значінню маєтковім) обшарника подільського. Що розуміється такий дітич не то на адміністрації політичній, але взагалі на справах українського населення?! Він наприклад потішає себе, що Унідисти вже їдуть на згоду. Але Унідисти ще в краю не рішають і вже сама вістка про їх угодовість в тій хвилі підкопала їх шанси в краю. Ніяких засадничих уступок на річ українського та білоруського народа Пілсудскі не робить, а потішає себе такими партіями як партія звісного безхарактерника Даниловича, простого гохштаплера Стовпюка, або як Петлюрівці. — Але вже навіть Вітос пізнався на тім, що це лиш піддурюванне себе самого, бо такі хрунівські партії ніколи не можуть мати рішаючого значіння, та лише компромітують тих, хто їм — як ось польський уряд — грошево пособляє.

Сказавби однак хто: зате Пілсудскі знає добре своїх Поляків і робить з ними, що хоче. Отже і це велика помилка: може бути, що він їх знає і це є дуже можливе, але цілком не уміє дати собі з ними ради. Доброю стороною його вдачі є, що він мовчить і лиш на вус мотає. Але зато — коли промовить, то звичайно компромітує себе — як кажуть „заряз" Наддніпрянці — „до щенту". З його публичних промов звичайно окрім сварки на противників — нічого позитивного, будуючого, отвираючого нові горизонти не почуєте.

І так недавно — бо 6 серпня ц. р. приїхав він був до Каліша на свято роковин вимаршу в поле зорґанізованого ним (в 1914 р.) леґіону. (Каліш — важний для нас є тим, що там каралося інтерноване в таборі наддніпрянське військо Петлюри та вимирало з братньої польської ласки з голоду, холоду і всіляких хоріб.)

Великі сподівання мали прихильники Пілсудського на ту промову, яку він мав при тій нагоді виголосити. І, виголосив, а з яким наслідком — послухаймо, що каже про неї „Глос Народу":

„Промова п. маршала завела неабияк всіх тих, котрі мали надію почути коли вже не промову політичну, то бодай щось такого, щоби відносилося до анормальних відносин в нашій державі."

„Промова та розминулася вповні з цілею: вона нічого не сказала леґіонерам про їх обовязки зглядом держави, а суспільности не сказала нічого про дальші пляни Пілсудского. Показалося якраз, що всі зїзди леґіонерів дають маршалови П. лише нагоду до розрахунку з його політичними противниками, а що цілком не є вони нагодою до піддання суспільности (а зосібна леґіонерам) нових і творчих думок".

Остаточно виходить таке (і до того переконання навіть прихильники Пілсудського поволи приходять) що він переважно мовчить тому, що не має що путнього сказати...

І дай йому Боже здоровля за це. Він хотів своїм переворотом доповадити до „уздоровлення" польської републики, але його ціла політика, зглядно брак політики доводить властиво до чимраз більшого хаосу.

Пілсудскі ненавидить парляментаризм і не буде перти до скорих виборів, хоть вони повинні властиво еще цего року відбутися. При виборах він великих трофеїв не здобуде, а в самій Варшаві при недавних виборах громадських він властиво провалився, а комуністи позискали аж сорок тисяч голосів.

Задушевна його думка — це новий похід на Київ, а інтереси Англії, а від недавна і Франції кажуть йому у тому допомагати і його заохочувати до того. Питанне однак велике, чи великоукраїнському селянинови дуже припаде до вподоби приїзд разом з армією Пілсудского також і давних польських і московських діячів в цїли відбирання від селян давних панських ґрунтів! А при ворожнечі великоукраїнського мужика мусить така виправа взяти знову, і то безумовно, в лоб.

В нашім інтересі є, щоби така виправа відволікалася якнайдовше, так, щоби ми і в Західній Україні і на Великій якнайбільше скріпилися.

Тепер грозить нам небезпека, що між Польщею і Совітами прийде до підписання ґарантійного пакту, до умови — не зачіпати себе. Але це буде лиш замилюванне очей.

Совети своєї пропаґанди у буржуазних державах не можуть і не хотять покинути, а се буде сталою причиною тайного ворогованя цих держав проти Совітського Союза і мусить остаточно допровадити до воєнного конфлікту. Але чим пізнійше — тим лучше для нас, бо прецінь **може вже раз і ми будемо приготовані на грядущі події!**

—o—

А тепер ще пару слів про справу Загурского.

Що доси не розяснено, де він подівся — це нічого не значить. Як я вже згадав — пять тисяч злочинців утікає що року з Польщі цілком безслідно.

А може забили його так як Маттеотія?

Отже що до цего, то Пілсудскі за розумний і за високо цінить свою історичну ролю, щоб аж на таке пускався.

Але і Муссоліні не спричинив сам безпосередно смерти Маттеотія; вбили однак того посла приятелі Муссоліния уважаючи, що зроблять йому цим прислугу. — Отже — така можливість є і в справі Загурского. Деякі неясности і опізнення в слїдстві — дають у всякому разі богато до думання.

Але всеж таки така гіпотеза дуже мало правдоподібности за собою: Загурскі був за малою фігурою. — Уже скорше власна велика амбіція не позволяла йому наразитися на евентуальне понижене при рапорті — і тому втік. Він же служив пару років у австрійськім шпіонськім бюрі, отже на таких штучках знався добре.

Для нас, Українців, є такі події тим більше пожадані, що, як бачимо, розпалюють між Поляками в надзвичайний спосіб партійні спори і ненависти, що веде до очевидного ослаблення цілого державного орґанізму Польщі, тої нової тюрми народів.

Це однак не дає нам права сидіти з заложеними руками і ждати, аж вона сама завалиться.

Ні! валім її і ми!

Юрій Горовенко.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

П. Л., Детройт, Миш. — Дописи не можуть обертатися вічно довкола особи „шерифа". Треба писати про ріжні справи, бож громада не жиє тільки одними варохіяльними мітінґами. Пишіть про житте громади, а між тим і про хлопотн з шерифом, тоді будемо містити. Прецінь маємо тепер справу збірки на Дім Інвалідів, маємо страшну повінь в Галичині, будемо мати День Першого Листопада і т. п. справи. Чи про них ніхто у Вас не думає?

Р. П. — Поезія „Дезертир" за довга і тяжка своїм змістом.

В. С. — Англійський вірш віддано до ужитку для діточого журналу, який небавом почне виходити.

Л. Б., Гемтремк. — Витинки цікаві тоді, коли вони доносять нам голоси про Україну, українське питанне чи про Українців в Америці.

А. Ш., Детройт, Миш. — Того рода передруків звичайно не містимо. А до того про Р. Ш. найкраще писати в той спосіб тоді, коли та справа є актуальною, себто головно в часі, коли наближається Коляда на Р. Ш. Тепер маємо справу повені і Дому Укр. Інвалідів у Львові а рівнож і справу Р. Ш. в Америці.

К. АНИШЕНКО.

МИРОНОСНИЦІ

(5)

Це вже була холодна байдужа відповідь. Бандит грякнув кулаком по столу.

— А'ну!... мать!...

Оноську збили з ніг і наступили чобітьми... Важкий удар рушниці гупнув на груди старої. Тягучий стон пішов по хаті... Оксанка кинулась під піч... Лапацон заїзорзав по лаві, але в ту-ж мить несамовито гукнув: страшний удар бомбою проломив йому голову... В цей саме мент вискочив зпід печі Денис...

Коли раном зійшлись до Денисової хати люди, то побачили голі скривавлені стіни... Оноська лежала непритомна, лапацон конав і жахливо харчав.

Оксана забилась під піч і не вилазила звідти...

До того, заводчани розказували, що повертаючись вночі з заводу, бачили на Голубоному шпилі огонь. Пішли туди: найшли закривавленого, обсмаленого Дениса.

Ніхто в селі не відважився сказати Оноські, де Денис, а коли вона сама його згадувала — казали; що сховався. Оноська нікому не казала, як саме було, а все пригадувала — що і як скоїлось тієї ночі... коли розказувала своїй дочці, як треба займати рядки на буряках...

Прийшов із Ставищ дід Василь, брат Оноськи; оглянув оселю і хату. Сказав до баби Вівдї:

— Спасибі, що не спалили...

Баба Вівдя була певна, що тільки, походивши в миронициях, Оноська знайде спокій і рівновагу. Оноська було зраділа на таку пропозицію, а потім казала:

— Ну, як його в такому вигляді на люди вийти? Та й чого? Як їх бандит рубав, вони мовчали; і Михайлу-Архангелу наче заціпило... і вся небесна кумпанія води в рот набрала. Хи-хи-хи!...

Оноська закихикала, а у Вівдї од такого сміху мурашки по спині лізли... Зрозуміла річ: нечистий дух охоплював Оноську. Як останній засіб, Вівдя запропонувала:

— Піп буде молитися з нами...

— А піп поможе?! Може й поможе, бо його ще не поробали. А я йому одроблю. Заговіться моя голова, Денис гичку привезе. Оксанка на буряках заробить... Конешно, коли святі нічого не вдіяли з бандою, то піп поможе... Хи-хи-хи...

Раптом Оноська стихла. Прошепотіла, вказуючи на широку дорогу — Запоріжський шлях у вербах.

— Це вони! Це ті самі!... Ой, тікаймо, Вівде... бо як запримітять...

З гори, в село, здійнявши куряву, що-сили неслась кумедна кавалькада: попереду на коні вершник з корогвою в руці, за вершником, в бричці, якісь пани, а позаду сотня-півтора кіннотників. Ватага перлась, аж земля гула, з тюканням, вигуками, посвистом...

Судорга перекосила обличчя Оноськи; зашкарубла рана почала точити сукровицю... Жінка тремтіла. Тягла за руку Вівдю...

— Ховаймося скоріше... Це ті самі!...

— Ти ховайся, а я їх не боюся.

Оноська кинулася в кущі. Вівдя прислухалася, що діється на селі. Од школи чувся собачий лай, гомоніли й викрикували люди. По попацьовській стежці з самогонним апаратом в руках пробіг в ліс якийсь дядько; чийсь парубок завернувся од багна і, побачивши лихо, щугнув у терек...

Пробігли діти — почали гукати:

— Бабо Оноськo! гов! а — гов! Ідіть додому-у! При-і-хали допрос здій-м-а-а-ть! Бабо, гов!

Разом з дитячими вигуками пішла луна в ярах... загув у заводі гудок. На обід...

— Хоч-би сьогодні прийшов — думала Вівдя про сина, поглядаючи на далекий заводський димар, — може яку пораду-б дав. Але... хто там за покривджений нарід заступиться? Сховався — врятувався, а не встиг...

Баба Вівдя важко позіхнула — ще більш стурбована й заклопотана пішла до хати...

V.

Про те, що треба вичистити криницю в Переправці, балакали разів зо три в раді, на аборні. Що казати? Треба! В ту пору жита, а в Низькодолах — толока; і людині і скотині дай води і дай.

Вперше балакали незаможники: вичистить та й годі. Середняки казали: новий-би зруб уставити. Куркулі нагадували про молебствіє. Але й миронична неділя підскочила, а до Переправки ніхто й не навідався. Та на сім поголоска пішла: криницю святить будуть. А коли так, хтось вичистить і криницю і ставок загатить коло неї...

В русачівській церкві задзвонили. Рідко. По вмерлій душі...

Ще в четвер, до схід сонця, баба Вівдя, з заступом у руці, вийшла на розділ, мовби до заводу, але повернула на настовень та Козацьке, щоб ніхто не здибався, — і почвалала в Переправку.

Було росяно і туман сонцю гойдався в пастовні над стрижнем. В небі вже виспівував жайворонок і пролетіли дикі качки, а в козацькому лісі кувала зозуля... Заклопотано поспішали на молоді гречки бджілки-трудовиці...

Баба Вівдя перехрестилась...

— Царство небесне і рабу Божому Дмитрю, і рабу Божому Денису... А раба твого Петра заступи і збережи... щоб і в котопальні од жари не зомлів, щоб на дифузії не учадів, і щоб машиновий пас його не зачепив. Заступи, Господи, труденну пролетарію — і од посяких людського, і розуму нам дай, дітям твоїм нерозумним... Од наглої смерти ізбав... і пиде серце поверни людям нашим...

Не встигла баба Вівдя вийти на колишнє поповє поле, як із за Дніпрових країн, у вербах над Запорізьким шляхом, черговою хусткою заступляючись, встало сонце... Ще дужче закувала зозуля, туман посунув на розділ, а русачівський дзвін ще тужливіще забевкав по вмерлій душі...

Не посміла баба Вівдя глянути на сонце — цих господній: схилила голову і не піднімаючи очей, пройшла в Переправку.

Коло криниці вже були люди: старий сивий дід Василь та Санька Таманська. Микита-Француз нас копічку — загорнувшися в кожух, хропів на все Козацьке...

— От і толока збирається! — сказав дід назустріч Вівдї. — А ми оце з Санькою радимось, як краще бути... Хотіли будити того Хранцуза.

— Будьте здорові з четвергом святим... Якось самі управимось, — промовила стара, — хай спочиває козак...

— Ну, то я буду у вас за комісара, — дід Василь взяв у руки відерця, — ти, Санько, прокопуй рівчак, а ми почнем зливати воду.

Перекрестились і суворо почали роботу.

— Про цю криницю мій дід розказував, а дідові його дід казав. Хто брехав, хто правду казав — не знаю. Ото за козацьким лісом ви бачили страшенний рів, а над ровом, по Козацькому шляху, стоїть комгорська пасіка. Так вона стоїть, якраз на тому місці, де скоїлась колись границя: Русачівка — Мировка — польське царство, а Долина та Дібрівка — московське.*) а коли в Русачівці млинці печуть, то в Дібрівці носом чують. Ще до поділу дід мого діда притягнув собі дівчину в Русачівці. Кортить йому — чує, коли його чорнобрива насіння смажить... Але в Русачівку хвба на крилах перелетиш: кордон, на кождому горбочку, в кожній лощині сторожа. З одного боку — пани-жолнери, з другого — Москалі в косах. Така була у них форма... Дідові, видно, добре таки припекло, бо якось вночі переліз московську границю, доліз і до польської. Тут його здапали. Ну, звичайно на допит... Щоб уже дід та признався, що до своєї Харитини доривався, — може, якось-би воно обійшлось, а то почав вигадувати.

— Бреше, хлоп! — сказав польський начальник. — Всиніте йому на кобилі**) тридцять волових, а на закуску стільких канчуків по пятах і... пустіть до дому...

*) Кордон по Андрусівському поділу. — Авт.

**) Щоб краще пріставало. — Авт.

Щиро всипали дідові і по штанях і по закаблуках... Лізе він, бідолаха, назад — до Москалів потрапив. Знов: за чим, та по що? Дід вже не бреше, а правду каже. Не вірять Москалі. Московський начальник каже:

— Черкаси***) нарід хитрий...

Сидить дід не день, не два, а цілий рік. Давно загоїлось польське частування; і сидить і похожає... Якось ведуть його на допит. Московський пан в куделях†) грізно насупився. Каже до діда:

— Ти — польський шпиг... про це ми довідались напевне. А тебе повішу он на тій вербі, що в яру стоїть.

***) Черкасами звали Москалі наш нарід — кріпаків. Відгук цього є навіть в художній російській літературі, у Пушкіна (поема „Полтава"), де сказано про дочку Кочубея: „Мария — краса черкасских очерей". — Авт.

†) Перука. — Авт.

(Дальше буде).

ШАНОВНИЙ ЧИТАЧУ СВОБОДИ!

Комітет Сиротинця-Захисту У. Н. Союза числить на жертву кождого читача Свободи. Не чекайте, аж до Вас хтось прийде по жертву. Виповніть часть з часописи і враз з жертвою вишлять на низше подану адресу:

Імя й прізвище жертводавця

Число дому і улиця, Місцевість.

Випишіть повисші рубрики, вирізте цю часть з часописи і разом з жертвою вишліть на адресу:

U. N. ASS'N. ORPHANAGE, P. O. BOX 76, JERSEY CITY, N. J.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ОСТАННІ СУДОРОГИ НАЗАРУКІВЩИНИ.

В 199 числі Свободи з дня 27. серпня 1927. читаємо цікаву новинку про початкові подвиги д-ра Назарука вже на европейськім грунті. Читаємо там, що той д-р Назарук, котрий тут в Злучених Державах так хвалив і розпинався за кат. священством — тепер там в Берліні на збіговищу монархістичних недобитків називає це українське священство: „злодіями, бандити, грабіжники й прогнебнійші проступники, які на вівтарях правлять Службу Божу, а рівночасно під вівтарем женуть горівку".

Новинка ся тим більше цікава і интересна для нас, що в сім самім часі, коли Назарук так плюгавить українське католицьке священство — появляється перше число „Католицького Проводу" — органу еп. Богачевського, що вийшло 1. вересня 1927. з друкарні монархістично-гетьманської Січи в Шикаго, а редаговане певно ще тим самим д-ром Назаруком — а в тім „Католицькім Проводі", на стороні 5., є пощальна допись тому Назаруку від заголовком: „Др. Назарук виїхав до краю". Ту допись в „Католицькім Проводі" я хочу передати шановним читачам дослівно, бо знаю, що не всі її читали. А дуже цікаве. Від себе по пунктам під дописею подам тільки загальну свою опінію про подвиги Назарука тут на еміграції, а рівночасно і опінію всього тутешнього українського загалу.

Допись звучить:

„Після тяжких трудів, довершивши неодно геройське діло для католицької церкви та для свого народу, вичерпаний на силах, вибрався Др. Назарук задля поратовання здоровля і задля родинних обовязків до рідного краю".

Як це розуміти?

„Довершивши неодно геройське діло", значить хіба, розбивши українську греко-католицьку церкву на два ворожі табори. Знова, що д-р Назарук „вичерпаний на силах", це вже правда, це пізнати по його писанині, яка пересилка коробою ширення роздорів і зневіри у власні сили в нашім народі.

Далі пишеться там ще таке: „Українська католицька суспільність велику почуває вдячність зглядом него. За що? За те, що Др. Назарук перший зпоміж світської інтелігенції кинув найкращий і найпотрібнійший для неї клич. Він перший тоту українську католицьку суспільність завізвав: „Ратуймо себе ладом, карністю, послухом, чесностою. Ратуймо себ любовю та вірою в Бога. Ратуймо себе пошаною до церковної і до світської влади".

Українська суспільність в Америці почуває до д-ра Назарука хіба один великий несмак, огиду, за те, що він перший, можливо, що буде й послідний, з тих наших світських інтелігентів — що кинули болотом на всі наші українські святощі, на всіх наших апостолів правди. Він перший, а може будь послідний, що завізвав українську суспільність: „Ратуймо себе карністю і послухом не самим собі, а зайдам, московськими генералам, грабителям українського народу, римським інквізиторам. Ратуймо себе любовю Бога". Яке це іронічне і плюгаве. До кого це він говорить? До поган з австралійських островів? Та ми-ж віруємо в Бога — а сам Назарук — ніколи не зможе доказати, що він вірить. Він же свого недавнього ще атеїзму нікому, нігде і перед ніким не вирікся. „Ратуймо себе пошаною до церковної і світської влади". Котрої церковної? І якої світської? Таж влада світська в Назарука це православний Павло, а влада церковна, це Рим!... Де-кум — де коровай!

Далі допись іде:

„А кинувши сей найважнійший для нас клич, сам пішов поширювати його. Товкся днями і ночами по безмежних степах Канади, від океану до океану відвідував міста, місточка, фарми, уряджував відчити, розсилав відозви, і розбудив велику релігійну і правдиву національну свідомість у народі".

Так, так, кинувши сей ганебнійший і найбільш злочинний між нас клич, він дійсно товкся, як Марко по пеклі, і там де давали, де був більший жолоб, там і приставав та тих і хвалив. Назбиравши доснть гроша в Канаді, накрутивши голови фармерам — дався в Канаді скоро пізнати і чмигнув звідтам по своїм давнім звичаю. Бож д-р Назарук відомий вже з того, що всюди накоїть лиха, а потім втікає з поля боротьби, лишаючи в народі тільки много проклонів за те, що подробив нарід на ріжні малі групки, щоб не допустити до спільної корисної праці в хосен рідної віри і нації.

Далі допись каже:

„А приїхавши до Злучених ДержавАмерики, не дозволив собі спочити. Серед дуже тяжких обставин прийшлось йому працювати. Бачив тут страшне зіпсуття у народнім проводі. Бачив, що тут українська суспільність паде жертвою того проводу. Бачив, що той провід визискує добродушність українських мас своєю безвартістною демагогією і веде її до неминучої руїни. Бачив се і його серце не могло перенести великого болю. Кинувся проте негайно до боротьби. Тай гідно, шляхотно боровся!

„Соромився клеветою, брехнею, пустомельством. Ворога б'ив правдою та бистротою свого ума. Тай великий успіх осягнув. Вся католицька українська суспільність пізнала, хто її ворог, а хто друг. Вона відграничила себе від впливів хаосу і руїни, та рішилась іти дорогою ладу, чести та правдивого поступу".

Приїхавши до Злучених Держав Америки, др. Назарук дійсно як той кінь з полудами, нічого не побачив, тільки себе та свій ніс і живіт. Союзи, Провідіння, Поміч і всі инші українські організації, будовані чорнорабами — се все він зараз назвав порохом, зіпсуттєм, хаосом і демагогією, се все в нього було безвартісним. Всі провідники се визискувачі а нарід паде їх жертвою. А він, Назарук, спаситель народу, бачив се і в нього живіт заболів, що нідде не хотять дати йому доброго жолоба. Серед тяжких обставин жив, бо в Січовій організації, тоді ще не сплямленій ніким, змилосердилися над бідакою тай дали 150 долярів в місяць за видавання часописи на 4 сторінки 2 рази в місяць. І тут в Січи кинувся він негайно до боротьби. Боровся з своїми, з тими, що не пустили його до „великих жолобів", готовеньких, придбаних фабричним робітником. Проти чужих, ворогів-Ляхів не писнув ніде, бо-ж се культурні люде. В Січи кинув болотом на своїх давніх хлібодавців за те, що копули його за його фальшивство — а щоб на будуче забезпечити собі хліб насущний, зачав молитися до Павла. За се й у Січи позбувся жолоба. Пішов до Провидіння редагувати Америку. Тай там великий успіх осягнув... Розбив своїми загорілими кличами церкву на два ворожі табори і за се вдяки його копнули. Тепер з Назарука стає правдивий лицар-монархіст, тому рішив іти дорогою того ладу (най буде хоч би якого — аби не свого — бо свого такого нема) та правдивого наладницького, рачого поступу.

Допись далі:

„Тай не диво, що виїзд Др Назарука злучений був з великим жалем його приятелів. Навіть з далекої Канади приїхав на прощання головний обозний Січи, редактор „Канадійського Українця" п. В. Босий. Біля д-ра Назарука зібрався поважний гурток нюйоркських Січовиків.

„Після спільної вечері відпровадили його усі до приятини. Серед півночи, дня 20. липня, при тужних звуках оркестри, настала розлука. Великий німецький корабель Дайтшлянд забрав з собою Др. Назарука до рідного краю".

Ой та тихцем вже виїхав др. Назарук. А він так любить паради, так то замовляє собі наперед всі привіти і прощання, навіть сам їх укладає.

Тай не диво, що тихцем виїхав звідси, тільки при супроводі найблизших приятелів. А прецінь приятелів і в пеклі між чортами легко знайти. Тай і Назарук знайшов собі їх кілька.

Канадійську українську суспільність репрезентував в прощанню монархіст В. Босий, який вже чує над собою фармерську справедливу руку і мусить вже тепер рачкувати з Назаруком коло Павла, бо деж на старість опиниться? Можливо, що крім Босого ще був один або й два нюйоркські гетьманці на прощанню, але щоб для Назарука грала яка орхестра, се вже таки за велика брехня. Своєї орхестри монархісти в Ню Йорку не мають, бо їх там всього-на-всього двоє-троє чоловік, хіба, що замовив ці еп. Богачевський з дієцезальних фондів, а може то була тільки корабельна орхестра. „При тужних звуках орхестри настала розлука". Так пишуть. Це вже правда, бо не тужні а гробові звуки се були — бо й такими споминає д-ра Назарука ціла іміграція. Тужні звуки були видно й тому, що з Назаруком згинула і в могилу пішла від нас вся та ганебна, роздорча, ляцька назаруківська пропаганда, що відбирала навіть Рідній Школі жертви.

Може декого здивує, як може д-р Назарук так лаяти духовенство, на якім хотів робити тут в Америці свою карієру, а яке його так дуже вихвалює в „Кат. Проводі". Та хто знає д-ра Назарука, для того дива нема. Він-же оплюгавив і зрадив всіх своїх дотеперішних добродіїв і хлібодавців; це відома річ.

Степан-Мусійчук,
Шикаго, Ілл.

ЯК СОБІ ПОСТЕЛИШ, ТАК БУДЕШ СПАТИ.

В нас, в Гейзлетон, Па., церковний комітет посилає катедратик до церковного Комітету, а священик, щоби мати ласку в епископа, вислав катедратик з власної кишені. А коли вже було $50.00, так він хотів, щоби громада йому звернула. Тоді він почав накидатися на Центральний Комітет, та боронити еп. Богачевського. За такий виступ зійшлися вірні на мітінг і обтяли сейчас священикови пейду о $25.00.

Гейзлетонський.

УВАГА! — ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.!

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ

БАЛЬ

устроює

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ В ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

В СУБОТУ, 24. ВЕРЕСНЯ 1927

У ВЛАСНИ ГАЛІ

214-216 FULTON ST., ELIZABETH.

Початок точно о год. 7. вечер.

Вступ 25 центів.

Весь дохід призначений на упорядкование реальности.

Щиро-сердечно запрашаємо всіх громадян з Елизабет, Н. Дж. й околиці до як найчисленнійшої участи. За добру забаву, смачні перекуски і свіжі напитки ручить 220-1

КОМІТЕТ.

— Знаєш, Мандюк казав, що я до тебе подібний.

— Що? він не говорив! Як побачу його, дам йому в морду!

— Не треба, я вже дав йому!

ПОЗІР! ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.!

В неділю, дня 18. с. м. згала п. Івана Вавеpчака відбулися збори урядників всіх місцевих Товариств Братств в справі ратункової акції для потерпільших від повени в Галичині і в справі відсвяткованя народного свята в день 1. падолиста.

Вибрано Ратунковий Комітет, в якого склад ввійшли: п.п. Іван Вавеpчак, предс.; Йосиф Буката, секр.; Григорій Бабин, кас.; Іван Коцуг, Григорій Денькович і Пилип Шуцький, контрольори.

Збори уявали:

В НЕДІЛЮ, 2. ЖОВТНЯ (ОКТ.)

в год. 2.30 пополудни

В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛИ

при Стейт Стріт

— відбудеться —

РАТУНКОВЕ ВІЧЕ

На вічу будуть промовляти і позамісцеві бесідники. Справа дуже великої ваги і кождий Українець і Українка повинні рішучо бути на цім вічу.

221 **Комітет.**

ПОЗІР! РОЧЕСТЕР, Н. Й.!

ЦЕНТРАЛЬНИЙ РАТУНКОВИЙ КОМІТЕТ

— устроює —

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ

БАЛЬ

на поміч потерпішим від повени в Галичині

В АМАЛГАМЕЙТЕД ГАЛИ

при Клінтон улици

В СУБОТУ, 24. ВЕРЕСНЯ 1927

Треба знати, що Центральний Комітет несе помічь нашим братам в старім краю, Сиротам, Інвалідам, Політичним вязням, Школам, Народним домам, Кооперативам і знова лучше крик розпуки з нашого краю о поміч від нас з Америки. Страшна злива знищила велику часть нашого краю. Тому думаємо зрозуміле, чому Центральний Комітет просить о численну участь. Хай не бракне наших Братств і Товариств і всіх Громадян!

219,21 **Комітет.**

УВАГА! НЮАРК, Н. ДЖ., УВАГА!

ЗАХОДОМ ТОВАРИСТВА ІМ. М. ГРУШЕВСЬКОГО, відділ 219 Укр. Народ. Союза

— уряджується —

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 24. ВЕРЕСНЯ 1927

В СЛОВЕНСЬКІЙ ГАЛИ

52 WEST ST., - NEWARK, N. J.

Початок о год. 7-ій вечером.

Вступ 35 центів.

Запрошуємо всіх місцевих і позамісцевих Українців прибути на сей бал, забавитись і за, бути клопоти щоденного житя. Музика знамениита, здорові напитки і смачні перекуски. За веселу забаву ручить 220-1

Балевий Комітет.

ПОЗІР! NEWARK, N. J. ПОЗІР!

УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО БОЯН

устроює

ВЕЛИКИЙ

БАЛЬ

В СУБОТУ, 24. ВЕРЕСНЯ 1927

В УКР. РОБІТНИЧІМ ДОМІ, 57-59 BEACON ST., NEWARK, N. J.

ПОЧАТОК О ГОД. 6-ій ВЕЧЕР.

ВСТУП 35 ЦЕНТІВ.

220-1

ПОЗІР! EASTPORT, L. I. ПОЗІР!

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОЇ ГР.-КАТ. ГРОМАДИ

— відбудеться —

ВЕЛИЧАВИЙ

ПІКНІК

КАЧУРОВИЙ

В НЕДІЛЮ, 25. ВЕРЕСНЯ 1927

Початок о год. 12-ій полудня.

Музика першої кляси для танців і для танцюристів.

Дохід на місцеву церкву і школу.

Проситься всіх Українців і Славян до участи, а всіх видалені будете. 221 **Комітет.**

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Пікнік школи. — Заходи коло видання нової газети.

Минувшої неділі відбувся в Улмер парку шкільний пікнік. Дохід був отже призначений на школу, але людий було дуже мало, бо люди не знають докладно, о яку школу тут ходить, чи школа останеться під зарядом народа, чи може католицька парохія захоче розбити теперішну школу, а на її місце завести-чисто католицьку конфесійну школу під наглядом пароха й епископа.

Від якогось часу ходять балачки по місті, що незадовго має тут повстати нова українська газета. Аранжери, які покищо не подають своїх імен до публичного відома, кажуть, що вони будуть старатися піднести жертвенність нюйоркського громадянства на народні українські цілі. Колиб се справді їм лежало на серци та вдалося довершити, то се булаби немала заслуга для українського народа. З огляду на те, що головною причиною занепаду жертвенности є факт, що до проводу в кількох важнійших товариствах дірвалися люди, які не вміють вести громадянських справ, а подекуди навіть люди, які збирали від народа гроші на ріжні народні цілі, але зібраних гроший на ті цілі не відсилали, то така газета, як вона возьметься до чищення місцевого загуменку, моглаби принести користь. Колиб одная газета, замість чистити загуменок, стала тільки на службу тих, що збирали жертви, а на обіцяне місце їх не післали, і в сей спосіб тільки запропастили народне життя, то з газети пожитку не буде.

Одинокий гетьманець, який тут лишився з так широко колись д-ром Назаруком рекламованої гетьманської Січи, починає знова жити великими надіями та заповідає, що незадовго буде мати назад гетьманську Січ, „як давнійше". Свої надії має він покладати на пророцтво д-ра Назарука, що Скоропадський може приєднати кождої хвилі „вічного диплома", як тільки обіцяє йому амбасаду в Японі або Сіямі. Десь „вічний диплома" мав недавно говорити з їх світлостю гетьманом, і їх світлість мав зробити гарне враження на „вічного диплома", а „вічний диплома" не гірше на „його світлість". Гетьманець затирав руки: „Аж тепер оживе в Америці гетьманська ідея, як до Америки верне „диплома".

„Диплома" має стати цементом, що має зліпити зі собою „свідомий національний табор", котрий збирав гроші на народні цілі, а не висилав, та католицьку парохію і гетьманат. Покищо, однак, богато громадян уважає сю широко закроєну акцію за той віз, до якого взялися тягнути рак, щупак і лебідь, а тимчасом, не звертаючи уваги на балачки та відгрожування, організують національні обходи й допомогову акцію на ратунок жертвам повени. Попередної пятниці відбулися в льокали Січий наради в справі Падолистового Свята. Вістки про повінь у Галичині дають новий товчок для сих заходів. Нещасте піддало з одної сторони думку, щоби жертви зі свята обернути на ратунок жертвам повений, а з другого боку розвести тим острійшу контролю над зібраними фондами, щоби кождий цент пішов на ту ціль, на яку його зібрано.

С. Ч.

Коли ми діждемося Вашинґтона
З новим і праведним законом?
А діждемось таки колись!

Т. Шевченко.

ВАЖНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ.

Маємо честь повідомити, що перенесислмо наш офіс

S. WEIL & CO.

ПІД Ч. 283 GROVE ST. (напроти Ситі Гол.), JERSEY CITY, N. J.

Наш офіс поміщений тепер близько GROVE ST. TUBE STATION, стріт кар і босів, де кождому буде догідно прийти. Просимо наших клієнтів запамятати собі нашу нову адресу і передати її своїм приятелям.

Надіємось, що всі будуть приходити до нашого офісу в будучині як і досі, а при сім гарантуємо вам нашу чесну, скору та дешеву обслугу. 221-2

S. WEIL & CO.

283 GROVE STREET, JERSEY CITY, N. J.

ПЕРЕСИЛКА ГРОШЕЙ ДО КРАЮ В ДОЛЯРАХ

ПАШПОРТИ — КАРТИ КОРАБЕЛЬНІ.

СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ ВСІЛЯКОГО РОДА.

КУПНО І ПРОДАЖ ДОМІВ В ФІЛАДЕЛФІЇ І ОКОЛИЦІ.

КОНТРАКТИ КРАЄВІ І АМЕРИКАНСЬКІ

АСЕКУРАЦІЯ ДОМІВ І МЕБЛІВ ВІД ОГНЮ

Хто має до полагодження котру з наведених справ, нехай собисто або письмо зголоситься до мене і перед ним правдиве українські канцелярії нотаріяльної

T. J. HRYCEY & CO.

129 SOUTH FOURTH STREET, PHILADELPHIA, PA.

Bell Phone: Lombard 25-83

УКРАЇНСЬКА ГЕНЕРАЛЬНА АГЕНЦІЯ В ШИКАГО

Купуєте або продаєте дещо, зайдіть до нас. Одержавши фахову пораду не ошукаєте себе, а купите або продасьте добре.

Контролюємо абстракти, робимо клюзуци при купнах. Також всілякі документи, контракти, моргечі, діди. Інсуренс і всякі нотаріяльні посвідчення. Шіфкарти з Америки і до Америки. Старокраєві справи — всякі краєві документи.

Посилаємо гроші до краю в американських долярах — дешево, скоро, під ґарантією — на жадание телеграфічно.

Заходіть або пишіть на адресу: 198—

MICHAEL KLEM, 2016 W. CHICAGO AVE., CHICAGO, ILL

МУЩИНИ | **ЖЕНЩИНИ**

НЕДОПУСТІТЬ, щоби нечиста кров нищила вашу ще здоровле.
Шкірна недуга псула ваш вигляд.
Нервові клопоти нищили вашу веселість.
Яка небудь долеглівість нищила ваше житя чи через неуваги?

ЛІЧЕНЕ для мущин і женщин оперте на знаню і довголітній практиці. ПЕВНЕ в своїм д'ланню. — СКОРЕ в наслідках. — ПРИСТУПНЕ в ціні.

ФЛЮОРОСКОПІЧНА ЕКЗАМІНАЦІЯ ЛУЧАМИ ЕКС ОБІРМАЄ УРИНОВУ АНАЛІЗАЦІЮ КРОВІ.

Офіс. год.: денно до 8. вечер. Второк, четвер і неділю до 1. пополудни

PHYSICIANS PAYING CLINIC, Dr. Booth, директор

140 EAST 22nd ST., near Lexington Avenue, NEW YORK, N. Y.

ОКЕН ELECTRIC

НОВІ РЕКОРДИ

УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО КВАРТЕТУ.

1. **ЗА ТЕБЕ, УКРАЇНО** — муз. Людкевича
2. **ГЕЙ НУ, ХЛОПЦІ, ДО ЗБРОЇ** — аранж. Угличького

Нумер 15547.

„За Тебе, Україно". Цей гимн, що надіслав до нас професор львівської консерваторії п. Людкевич, спеціяльно написаний для американських Українців, чудово і красиво скомпонований, а Укр. Нац. Квартет відспівав його на рекорд з орхестрою — знаменито. Музику для орхестри написав професор П. Угличький. Поцінується цей Гимн баритоновим сольом, яке відспівав відомий всім співак п. Ординський.

„Гей ну, хлопці, до зброї", козацька старовинна пісня. Музику для орхестри аранжував професор П. Угличький. Чудово відспівано і слухаючи цю пісню мимо волі пригадується наше славне козацтво, що на коні, не далеко в полях битись з ворогом... Бодрий марш надає цій пісні. Ця рекорда дійсно є красою нашої музики і нашого мистецтва і повинна бути в кожній хаті, хто має чи не має фонограф.

„ЧУМАКИ", аранж. П. Угличкого.
„ПРОМЕТЕЙ", муз. К. Стеценка.

Ця нова рекорда відспівана відомими співаками Українського Національного Хору Ол. Кошиця — Ординським, Гребенецьким, Давиденком, Шитом. Хто не чув „Прометея" коли цей квартет співав скрізь по концертах, то завіть до „Січового Базару" і послухайте. Його зміст нагадує нам про долю нашої Неньки. Друга пісня „У Київі на риночку" відома всім і музику для неї спеціяльно аранжував професор Павло Угличкий з Харкова і який зараз перебуває у Ню Йорку де провадить спів з цим квартетом. Відслідавши цю рекорду по мистецьки і хто має фонограф, той може дістати по рекорду у нас. (Okeh—N. 15545).

Друга рекорда — Тенор Давиденко відспівав свої гумористичні пісні, а також дует з п-нею Стеценко. Обидва співаки Хору Кошиця, а п. сестра композ. К. Стеценка, що написав „Прометея". П. Давиденко богато разів виступав на українських концертах зі своїми піснями і скрізь мав великий успіх. Так хто памятає, той замовить і цю рекорду. (Okeh—N. 15546).

Одна найновійша рекорда, котра буде особлоюю в кождій хаті, є рекорда

15541 Колиб мені, Господи
Карі очи. — Марш Мазепи.

Друга дуже гарна нова рекорда є:

15542 О Україно
Он видно село — М. Зазулька.

В Січовім Базарі також все можна почути рекорди українського Шаляпіна — Г. Шандровського. Ось вони:

15538 Ой Дніпре мій, Дніпре
Я в чужині загибаю.

15539 Коли розлучаються двоє
Де ти бродиш.

Инші рекорди, котрі варта мати:

15540 Український тренець
Ганзя, полька — Мандолїни

15534 Ой чомуж я не такий
Як зачую коломійку —
Гуменюк.

15535 Ой я собі козак лепкий.
А я тоє діяча люблю. —
Гуменюк.

15533 Червона Калина
Гопак — М. Зазулька.

З великою радостю подаємо до відома, що ВЖЕ ВИЙШЛА нова рекорда, як котру так довго всі очікували, котру відспівав квартет з хору Кошиця.

15543 Чуєш, брате мій
Ой лугуню обруч.

Обі пісні, досконалий концерт, пісня сумна і весела.

За всіякими рекордами заходіть і пишіть до Січового Базару. Січовий Базар, це українське підприємство, котре, як і другі Українці, дбає про моральне й матеріяльне піднесення свого народу. Заходіть до нас. 117-22

SICHOWY BAZAR, 32-34 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.

ПОВІДОМЛЕННЯ: Дня 24. вересня Січовий Базар отворює новий обширний стор 103 Ave. A. З тої нагоди через два дні, 24. і 25. сего місяця, для своїх костюмерів. Заряд приготує ріжні несподіванки. Між іншими славний орхестра П. Гуменюка буде пригравати для танців. Артисти з Хору Кошиця, М. Зазулик, Евген Жуковський, панна Красновська також будуть присутні і будуть забавляти гостей. (Січовий Базар, попри стор, має обширну сало спеціяльно для ріжних оказій; там може легко танцювати 100 пар). На це свято отворення нового великого стору, запрошує всіх своїх костюмерів, як з Ню Йорку, так і околиці. Хто має охоту коли небудь Вам їхати до Ню Йорку з провінції, а не має до кого, тепер має. Оглядьте Ню Йорк і запізнайтеся з людьми, з котрими варта знайомитися.

ЯК ОРГАНІЗУЮТЬ ПОМІЧ ДЛЯ ПОТЕРПІВШИХ ВІД ПОВЕНИ.

—o—

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. Будучність просить всі українські Товариства в Нюарку вислати по двох делегатів на спільну нараду, котра відбудеться у вівторок, 27. вересня б. р. о год. 8. вечером в Українськім Домі під ч. 59 Бікон ул., в справі несення помочи нашим братам в старім краю.

К. Багрій.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й. В Ню Йорку зорганізувався „Комітет Українських Товариств для Помочі Потерпівшим від Повені на Західній Україні", до якого вже ввійшли Тов.: „Просвіта", „Подільська Січ", Тов-о ім. М. Драгоманова, Тов-о Січ ім. Богдана Хмельницького, Тов-о Чорноморська Січ, Тов-о „Воля", Тов-о ім. І. Франка, Тов-о „Могильниця", Парохія св. Володимира і відділ 46 У. Н. С.

Товариства ті починають збирати поміч і організують на 2-го жовтня в Ню Йорку всенародне віче в тій справі. Дня 23. вересня (в пятницю) збори Комітету, на якіпросимо всі инші українські товариства прислати своїх представників. Поки-що наш Комітет тимчасовий; на тих зборах разом з иншими товариствами, які будуть, виберемо постійний — і разом всі до праці на поміч рідному краєви.

ЗА КОМІТЕТ:

І. Божеський, предс.; **І. Жовнір**, секр.; **М. Кобзістий**, касієр; **С. Матчак, М. Близнак, І. Тураш, І. Гринник.**

ПОЗІР! — НЮ ЙОРК, Н. Й.!

ПОВАЖАНІ ГРОМАДЯНИ В ОКОЛИЦІ 106-тої УЛ. В НЮ ЙОРКУ.

Отсим повідомляється, що ШКОЛА ЗІСТАЛА отворена 20. вересня під ч. 220 E. 106th ST., CECILLIA SCHOOL. Наука відбувається у вівтірки, середи і пятниці.

Помимо того, що записи перейшли досить успішно сего року, бо є бажане число учеників, що дає нам можливість, що дільниця наша постепенно поступає вперед, Комітет Шкільний **дальше переводить записи**, і взиває вас громадяни звернути увагу на свої діти, щоб дати їм те майно у новоприбраній вітчині, а це свою рідну матерньску мову. Це одинокий скарб, який ми можемо своїм дітям дати, щоб знали, що походять із славного козацького роду. Отже памятайте за українську школу і приведіть діти, до записи дальше продовжується.

ЗА КОМІТЕТ:

221,23 **Петро Свистун.**

ПОЗІР! НЮ ЙОРК, Н. Й. ПОЗІР!

ТОВАРИСТВО СВОБОДА
відділ 194 Укр. Народ. Союза
— справляє —

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

В НЕДІЛЮ, 25. ВЕРЕСНЯ 1927
В CASINO HALL
358 W. 44th ST., NEW YORK CITY.
Початок точно о год. 3. попол.
Вступ 50 центів.

Дорогі Родимці! Дався чути голос дзвона з рідної землі і кличе о поміч, отже приходіть всі на баль, то забавитесь і тимсамим поратуєте рідний край. Весь дохід призначений на потерпівших від повени в Галичині. За добру забаву і смачні перекуски ручить 221-2

Комітет.

ВАМ СПРИКРИЛИСЬ ВАШІ ЦИГАРЕТКИ?

Є богато курців, котрим сприкрились ті самі цигаретки. Вони хотять цигаретку, котраб їх чарувала своїм смаком і запахом. Вони хотять холодну і гладку цигаретку, цигаретку, якаб не сушила горла і не спричинювала кашлю. Тому і R. Lorillard Компанія, котра виробляє цигаретки понад 166 літ, створила Old Gold Цигаретки. Цигаретку девятнайцятсот двайцять сего року. Old Gold назва представляє можливо найвисший степень якости і вартости. Ви не мусите вірити опінії самих фабрикантів, попробуйте пачку і переконайтеся самі. Коли раз бите курити, можете стратити тих пятнайцять центів, щоб попробувати пачку. Ми є певні, що як не будете курити инших, коли попробуєте О. Г's. В них нема кашлю в цілому вагоні. Читайте оголошення Old Gold в иншій часописи. Витніть їх і заховайте, вони дадуть повно сміху і вдоволення для вас і ваших знакомих. Оголошення сі поміщуються в иншій часописи.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

МІКІЗРАКС, ПА.

Жінки для інвалідів.

Місцевий Союз Українок устроїв концерт дня 28 серпня і весь дохід призначив для інвалідів. Українці з Пітсбурга зрозуміли ціль і прийшли нам з помочю, з хором, який вишколив так гарно о. Кушнір. П-і Шустакевич відспівала дуже гарно соля, а о. Костюк сказав гарне слово та загрів присутних до жертв, виймаючи перший свою жертву в сумі $5.

Дальше жертвували: С. Костецький $10; по 5 дол.: о. Жолдак, Г. Шабатура, П. Левицький, І. Галевич, В. Котула, П. Каня; по 2 доляри С. Семфат, В. Малевич; по 1 дол. О. Микитюк, І. Сикула, П. Шпак.

Минувшого місяця зробили наші жінки баль і мали чистого доходу $70, які розділено по $20 на інвалідів, Рідну Школу, $10 для Т. Ольшанського а $10 на пресовий фонд „Жіночої Долі".

П. Левицький.

ШИКАГО, ІЛЛ.

На Український Дім в Добрій Шляхоцькій і Рустикальній, пов. Сянік.

Аа поклик, поміщений майже в усіх українських часописях в Америці, прислали на руки комітету в Шикаго свої жертви до дня 10-го вересня с. р. отсі: Надіслано число лісти 25 з Джерзи Сиіті, Н. Дж., Іван Сорока суму $48.00. Жертвували: Марія Демкович $5; Софія Бурдик $4; по $3: Марія Шурко і Дмитро Пшіпір; по $2: І. Сорока, І. Білас, Н. Демкович, І. Крайник, І. Демкович, А. Попіль, Й. Гінько, П. Мелень; по $1: Й. Крайник, М. Чомко, Н. Демкович, Мих. Мороско, М. Федун.

З вигравки прийшло $12. Попередно оголошено збірку в Шикаго, Ілл., в сумі $176.50. Чистий дохід з пікніку і вигравки в сумі $283.72. Загальна сума є $508.22.

Василь Коцан з Улюча прислав на згадану ціль $1.

Щож ви, Добряне, на се скажите? Таж не всі ви сповнили свій обовязок! Кличемо до Вас відозвіться і поможіть нашим братам в старім краю.

Пишіть за більшими інформаціями до комітету несення помочи рідному селу.

За комітет:

Йосиф Демкович,
10774 Стефенсон Ав.
Шикаго, Ілл.

ПОДЯКА.

Я низше підписаний складаю як найсердечнішу подяку У. Н. Союзови а передовсім головним урядникам за уділення мені запомоги у сумі 50 долярів з „Фонду Убогих", котрі стали мені кожним даром у моїй тяжкій грудній недузі. Дякуючи за сей дар, відзиваюся до тих, що ще не є членами У. Н. Союза, щоби ставали його членами поки не запізно, бо У. Н. Союз не тільки обітре сльози вдовам і сиротам, але опікується своїми членами як рідний батько і не опускає їх у прикрій годині. Уважайте, бо ніхто не знає, коли його остання година. Рівнож складаю сердечну подяку місцевим урядникам, котрі постарались о тоту поміч для мене. Желаю У. Н. Союзови дійти до міліона членів. Остаю з глубоким поважанням

Станислав Висписький,
член 206 відділу,
Вунсакет, Р. Ай.

ОТВОРЕННЄ.

Новий Український Реставрант отвирається в **суботу, дня 24. вересня, 1927, о год. 8. вечером.**

Запрошується шановних товаришів на закуску, котра буде даватися даром. 221-2

УКРАЇНСЬКИЙ РЕСТАВРАНТ
97 ST. MARK'S PLACE (E. 8th ST.)
(между Ave. A і Ave. 1st)
NEW YORK, N. Y.

СПЕЦІЯЛЬНА ПРОГУЛЬКА УКРАЇНЦІВ ДО ГАЛИЧИНИ

ВІДІДЕ ДНЯ 12-го ЖОВТНЯ (ОКТОБРА) 1927

ВЕЛИКИМ ТА ВИГІДНИМ КОРАБЛЕМ „GEORGE WASHINGTON"

під проводом загально звісного всім американським Українцям громадянина Д-ра СЕМЕНА ДЕМИДЧУКА

УКРАЇНЦІ ПОВИННІ ГРОМАДНО ПРИЛУЧИТИСЯ ДО СЕЇ ПРОГУЛЬКИ.

Хто їде на прогульку або передає орудку, нехай голоситься за інформаціями сейчас до підписаних:

АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ ІНСТИТУЦІЙ

ZAHAY GLOBE SERVICE & REALTY CORPORATION

30 EAST 7th STREET, TEL. ORCHARD 8968. NEW YORK, N. Y.

або до —

T. J. HRYCEY & CO.
329 SOUTH 4th STREET,
PHILADELPHIA, PA.,

THE STAR SAVINGS & LOAN ASS'N,
2173 PROFESSOR STREET,
CLEVELAND, OHIO.

УВАГА:—СЛІДУЮЧА ЗБІРНА ПРОГУЛЬКА ДО КРАЮ ВІДБУДЕТЬСЯ В ЗИМІ ПЕРЕД РІЗДВОМ, ДНЯ 7-го ГРУДНЯ 1927 Р. НАЙБІЛЬШИМ КОРАБЛЕМ LEVIATHAN.

ЯК БУДУЄМО СИРОТИНЕЦЬ У. Н. СОЮЗА.

—o—

322.

Сестрицтво св. Анни, від. 287

У. Н. С., в Байон, Н. Дж.

Хвальний Заряде! — На мітінгу дня 11. серпня ц. р. вдалося нам зібрати на Сиротинець $9.00, які до Вас висилаємо. Імена жертводавців просимо оголосити в „Свободі". Будемо старатися зібрати ще більшу квоту, бо дуже добре розуміємо, що Сиротинець при У. Н. Союзі є докоиче-потрібний. — **Татіяна Гуль**, предс.; **Анна Солонинка**, кас.; **Анна Федорик**, секр.

323.

Тов. Українська Січ, від. 59 У. Н. С., в Бріджпорт, Конн.

Хвальний Заряде! — Посилаю чек на $6.00. Се жертва від тих читачів, котрі розуміють ціль Сиротинця і складають по трошки кождого місяця. Вони дають і будуть давати доти, доки задумана ціль не довершиться. На жаль, є тут між нами і такі твердосердні особи, що не дадуть і одного цента на таку благородну ціль, а то ще й посміхаються. Але прийде час, що вони самі зрозуміють свою помилку і стануть разом з нами до праці, щоб як найскорше довершити проєктоване діло — свій власний захист при У. Н. Союзі.

Книжочки на представлення і друки отримали, і пушки також. Пізніще може прийде час, що представлене дасться зробити. А пушки — встидаються брати і „жебрати", взяли лише громадяне: Николай Нирочук, Теодор Красільский і Михайло Галькевич. Як удасться що зібрати, то вишлемо в короткім часі. — **Михайло Галькевич**, секр.

324.

Поклик до членів У. Н. Союза.

Я низше підписаний, член 83. відділу У. Н. Союза, засилаю $5.00, яко жертву на Сиротинець-Захист У. Н. Союза і взиваю всіх членів нашої дорогої організації, щоби будову сеї добродійної інституції як найгорячіще поперли. Дорогі Члени! Зима недалеко, і ще неодна прийде, а ми не можемо отрястися зі своєї рутенської байдужности. Занехаймо, Браття, всякі партійні сварки і роздори, а берімся дружно до будови Сиротинця-Захисту У. Н. Союза. Постараймося, щоб до слідуючої конвенції нашої організації збудувати як не цілий, то хоч половину того проєктованого Сиротинця. — **П. Семків**, з Филадельфії.

— А чи можете ви добре працювати?

— О так! Я працюю за чотирох!

— О! Аж за чотирох може ні?

— Ні, таки за чотирох. Я маю жінку і троє дітей.

ЖЕНЩИНИ! ДЕРЖІТЬСЯ МОЛОДИМИ!

Веселі очи, чиста шкіра, тіло повне молодости і здоровля можуть бути ваші, коли ваш систем є в порядку. Пийте богато води і попробуйте

GOLD MEDAL HAARLEM OIL CAPSULES

Знаний протягом 200 літ побуджуючий середник мочі. Нирки, угроба, міхур і мочеві недомагання се ворог життя і вигляду. У всіх аптиках, три роди. **Дивіть за знаком Gold Medal на кождій пачці і неберіть імітацій.**

Др. А. Л. СИЗАР.
Доктор і Хірург, Спеціяліст у всіх хоробах і операциях від очий, ух, носа і горла. Найновійша метода діягнози і курації.
127 E. 84th ST., NEW YORK, N. Y.
межи Park і Lexington Aves.
Години: 10. до 12. рано, 6. до 8. вечер.
Неділі 10. до 1. пополудни.

ДЛЯ КУПНА або продажі домів або землі, як рівнож в справі обезпечення, голоситься до
PETER KOWALCHYK,
513 HUSSA ST., LINDEN, N. J.
Tel. Linden 3222. 136—

ДОМИ — ФАРМИ!
СОТКИ ДОМІВ, фарм і інтересів на продаж або в заміну.
В ПОСЛІДНІМ РОЦІ
продали ми домів і иншого на загальну суму $325,900.00
ВСІ НАШІ КЛІЕНТИ вповні задоволені з нашої услуги.
Хто хоче скоро продати, купити, заміняти свій маєток, хай голоситься до нас.
Ідіть там, де дістанете скору і чесну услугу.
V. BOHACHEVSKI,
Real Estate Broker,
4223 Germantown Ave., Phila. Pa.

ЯК ХОЧЕТЕ КУПИТИ АБО ПРОДАТИ дім, бизнес або фарму, як хочете переслати гроші долярами до своїх кревних або залагодити якунебудь правну справу, так прошу звертати до: **WALTER KOSTETSKI & CO., Inc., Business & Real Estate Broker, 4309 Germantown Ave., Philadelphia, Pa.**

ЯК ВАШ ЖОЛУДОК?

Мій добрий, дякую. Не був він все таким. Можете легко позбутися диспепсії, нестравности, катару жолудка, відбиваня, битт серця, кислів, нервовости, затвердження, болю, голови і т. п. так як я і в той сам спосіб. Не присилайте цента, позвак я так певний, що сей середник поможе Вам, що вишлю його Вам оплачено почтою. Коли переконаєтесь, що він поміг Вам позбутися жолудкових недомагань, пришлете мені одного долара. Як се довіря і щирість моя подобається Вам. Пишіть сейчас. Адреса: 209—
THEODORE H. JACKSON,
Stratford Bldg., 14-D, Syracuse, N. Y.

ПРОПЕРТИ В LONG ISLAND ДАЮТЬ НАЙЛІПШУ ЗАПОРУКУ БУДУЧНОСТИ.

BELLMORE, L. I., близько міста Ню Йорку і хто там купить проперти в **Bellmore Center** тепер, то запевнить свою будучність і своїх дітий. Приїзджайте самі, без-агентів до Bellmore кождого дня цілий тиждень, а властителі є все на пропертях.

Їхати: Возьміть трен на 33-ій ул. і 7-ій Евені **Pensylvania R. R.** в Ню Йорку або на **Atlantic Eveni, Brooklyn**, і за 48 хвиль будете в **Bellmore**. Як висядете з трену, то спитайте за **Mytrashel Realty Corp. with Marquering on Bellmore Plaza**, зараз коло стації, а ми покажемо вам проперти. Доми муровані всі уділнені $6750 на двох лотах, лоти від $350 в гору на легі сплати. Будуємо доми на замовлення від $4000 в гору. 220-2
MYTRASHEL BELLMORE PLAZA CO.

Лікар каже до товстого, тілистого пацієнта:

— Ви мусите займатися конче якимсь спортом.

— Так? — каже пацієнт — я вже й думав, чи не зачати би мені збирати почтові марки.

НЕ МАЛА БАБА КЛОПОТУ.

—o—

Віс ми так зжилися з тою думкою, втовкмачуваною в наші голови від дитинства, що Америку відкрив Христофор Колюмб, що сьогодня просто не хочеться нам вірити, щоб могло бути инакше. А однак є люде, що завзято працюють над тим, щоби доказати світові, що відкривцем Америки був хтось инший, на всякий випадок не Колюмб. До таких найзавзятіших противників Колюмба, як відкривця Америки, належить між иншими провансальський (французька провінція) поет, критик і історик, Марій Андре. Він то видав по книжку: „Правдива пригода Хрістофора Колюмба".

З цієї книжки видно, що Христофор Колюмб не тільки не відкрив Америки, — це ще було би ніщо, — аже що більше, він був тільки брехуном, хвальком, майже зовсім необізаним осібняком, що займався торговлею невільниками і всім доводил себе докучав. Марій Андре признає йому однакож, що він відкрив острови Антилі (біля Америки) але і ті, в дійсности, відкрив він тільки вдруге, бо перед тим там вже був хто инший. Одним словом, Марій Андре признає Колюмбові тільки одну прикмету, а саме, що був поетрм, але і до тої уступки додає поправку, що був божевільним, що впрочім сказав також італійський учений Льомброзо.

Марій Андре не перший забрався до відобрання Колюмбові заслуги відкриття Америки. Один Американець, Генрі Віньод, довголітній член амбасади Злучених Держав в Парижі, через ціле своє життя студіював історію Колюмба. Він залишив три величезні томи критичних праць, в яких піддає дослідові все, що написано на ту тему і приходить до висновку, що легенда, створена головно сином Колюмба, фальшива. Дон Карльос Перейра, давнім Повноважний Міністер Мексику, що перебував на вигнанні в Еспанії, дуже благородний ум, видав у восьми томах історію латинської Америки, в якій також відмовляє Колюмбові заслуги відкриття Америки.

На обох згаданих творах оперся Марій Андре, прослідивши ще сам потрібні до того джерела, перешукав архіви та докладно простудіював щоденник Колюмба. Ніщо не сховалося перед його увагою, що може тільки знищити Колюмба.

Таке поставлення справи є, очевидна річ, тяжким ударом для тих, що вірили досі в легенду, створену довкола світляної постаті відкривця Америки, а ще більше для тих, що виносять заслуги Колюмба аж до мучеництва, домагалися зачислення його до ради святих.

Як мається справа в дійсности? Це покаже будуччина. Може знайдеться щось, що позволить рішить справу в один або другий бік. А покищо кожний вірітиме в те, що йому видається найправдоподібніше, або в що йому — просто — схочеться вірити. Бо і таке буває.

БЕЗДІЙСТВНЕ ЗАХОПЛЕННЯ.

—o—

Львів мав через кілька днів неабияку сензацію. Може вона й не булаб така велика, колиб це огірковий сезон, у якім нічого не хоче чи не може діятися, хіба якась пяна авантура в каварні „Республіка".

Львів, як кажу, мав сензацію. Приїхав сюди світової слави цирк Клюдскі'ого і розтаборились на Місіонарській площі.

Пішли в кут усі театри, кіна і тим подібні „Кві про квоки", а все, що жило, гнало швидко, як вакаційні дні — там, де ревіли слони, пищали малпи, скреготіли папуги, цьмакав гіпопотам, іржали коні та зебри, ревіли воли, медведі та тигри, а директор цирку обводив представників преси по звіринці.

І я був у тій компанії... (Не в тій, що ревіла ані в тій, що бігла, а в тій, що оглядала!) Оглянув усе докладно і далебі не знаю, чому Львів так захвилював від приїзду цирку?!...

Цирк, правда, гарний, великий і богатий, але чи є який цирк на світі, щоб міг Львовяни заімпонувати?!

Малпи?! Слони?! Гіпопотами?! Медведі?! Тигри?! Воли?! Папуги?! Може вужі і крокодили?!... Ні, нема таких звірюк, на які Львів вірячив би здивовані очі.

Або може я инакше бачу як инші!?... В такому разі гляньте крізь мої окуляри:

Толкуйте, доказуйте ви комусь про очевидно ясну справу. Коли він тільки головою махає а своє робить — це слон.

Тягніть ви кудись когось, де він давно повинен бути, а цей хтось іде посторонучи — це віл.

Прийдіть до когось високо поставленого (в людських чи у власних очах), а він вас навіть не просить сідати — це медвідь.

А мало вам того, — йдіть на всідякі збори. Залежно від того, який пол їх уладжує, ви побачите там або папуг, або малп, або тигрів, або все це разом. Не вжеж ніхто не завважував цього, оглядаючи звіринець цирку?!...

Дивився я на клітку з малпами і, без іронії, приходили мені на думку людські товариства, не скажу якого типу. Кожна з них хоче старшувати, кожна ніби відлежується, а всі одна одну підозрівають у надмірній амбіції. Одно є там вічне, незмінне й усвячене традицією: сварка!

А клітка з папугами, старими, випіреними, а сварливими. Чи може захопити кого новиною?!... Вічно оглядають прохожих і переказують собі, що бачили, а як і нічого не бачили... теж переказують.

Во істину кажу: Немає на світі такого звірюка, щоб міг заімпонувати нашому містові.

Мало того. Львів може Клюдскому заімпонувати. Його крокодиль не пустив ні одної слізки, а в звіринці я не бачив ані одного дикого осла.

Галактіон Чіпка.

ХТО ВИНАЙШОВ МОРОЖЕНЕ?

Раз Людвик XIV., французький король, заповів гостину у свого вожда Конде. Конде мав славного кухаря, Швайцарця Вателя. Кухар постановив своїм кухарським мистецтвом зачудувати короля. І ось — після обіду на десер подав у срібних золочених тарілках паче великодні писанки, але без шкаралущі ще й холодні. Думали, що то якийсь жарт. Аж хтось із гостей покоштував і так переконалися, що то щось добре, чого досі ніхто не знав. Сто літ пізніше повстала в Парижі перша кухорня, що продавала мороженє. Основав її Італієць Кульбелі. Робив мороженє подібне до мороженого Вателя. Одначе Італійці кажуть, що вже в XIV. столітті в Італії знаний був рід мороженого, званого сорбетом. То був морожений овочевий сік.

Нагнети
Скора поміч від болю. Здержите такаваж за: ревматизм.
Dr Scholl's Zino-pads
У всіх аптиках і склепах обуви.

ВРІЗНІ ОГОЛОШЕННЯ

ХТОБИ ЗНАВ дещо за Параскевію Данишиб або знав де вона тепер знаходиться або мав взагалі які інформації про нію зволить доніести про се на слідуючу адресу: **Box 17, Trail, B. C. Canada.**

НА ПРОДАЖ
трифамілійний мурований дім враз зі штором, бизнес виробський. Голоситись: 218-21
281. MONMOUTH STREET,
JERSEY CITY, N. J.

ПОШУКУЮ моїх кравців Родина Кленика, Федора Гашку і Ілька Вітенка, родом з Носова, підгальського повіту. Хто би про них знав або вони самі, нехай зголоситься на адресу:
ФИЛЬКО ГОРДЗИЛА,
30 E. 7th St., New York, N. Y. 220-2

ДО ВИНАЙМУ
4 кімнати, газ і електрика, дільниця українсько-польська, рент $18.00 до $20.00, сарна околиця. Голоситися до штору до: 219-24
HENRY BYRNE,
16 Mill Road, Jersey City, N. J.

САМОТНІ Українець пошукує співпанички віднини від 20 до 32 літ до бизнесу з малим капіталом; дівчина мусить бути чесна, вдала і працьовита. Зголошення слати до:
D. N.
2437 St. Antoine St., Detroit, Mich.

НА ПРОДАЖ
371—373 Grand St., близько Varick St., 8-фамілійні доми; електрика; доми в доброму стані, дільниця українсько-польська. Ціна приступна. Голоситися до: 219-24
HENRY BYRNE,
392 Mercer St., Jersey City, N. J.

ПОТРІБНО АГЕНТІВ
до продажи реальностий в Long Island.
Потрібно жінщини або дівчини ходити по домах і збирати адреси „canvassers", платня тижнево і бонус. Голоситися кождого дня рано між 9—10 годиною. 220-2
MILLER KENDING REAL ESTATE CO.,
949 Broadway, близько 23rd St.,
Room 614, New York City.

НА ПРОДАЖ ЛОТИ
В MURRAY HILL, N. J.
Лоти в гарнім положенню на горбочку, земля чорна, кожда лоти 50x150, посеред великих міст, до Нюарку 12 миль, Summit 2 милі і т. д., до стації хвиля ходу, школа, штори близько, роботи не брак, найбільше грінгаван, лоти не дорогі. Скористайтеж з нагоди, приїзджайте, а не пожалуєте; пораду уділю вам даром. Голоситися до **WILLIAM CAP, Box 11, Murray Hill, N. J.**, або до властителя: **PHILIP G. BOWERS & CO., 189-91 Market St., Newark, N. J.** 220-2

ДОБРА НАГОДА! Хто хоче купити штор. Сигар, кенди, аксіярі і драйгудс, на головній улиці, на розі, коло української церкви. До останнього часу і кімнати, рент не великий. Сей бизнес надається дуже добре, також і для вдови, котра має одно або двоє чи трое дітей; тут окен блок від школи з одної сторони, а другу школа з другої сторони. Я є будинчиком і до мого часу в шторі стояти, тому продаю. Адреса: **JOHN GINDA, Builder, 651 Roosevelt Ave., Carteret, N. J.** 221-6

Established 1920
СКЛАД НАЙЛУЧШОГО 100% ПІРЯ
Тисячі правдиве, імпортоване і власного виробу — пір, дерте, пух і мох, качане пір. — рогові полудни власного виробу; DMC нитки; стемповані; ріжні; срібло Rogers; сведри; полотна на покривала; канви; нужниці і много инших річей до домового ужитку. — Все найліпшої якости і гарантоване. Пишіть по безплатний ілюстрований катальог до:
THE LIBERTY MDSE SALES CO.,
P. O. Box 152, Sta. D., New York City.

ІТАЛІЙСЬКІ ГАРМОНІЇ.
Виробляємо і спроваджуємо ріжні першої якости ручно роблені Італійські гармонії, найлипші у світі. Десять літ гарантії. Найліпше ціцнії від всіх инших. Безплатні інструкції для купуючих. Пишіть по даровий катальог.
RUATTA SERENELLI CO.,
1014 Blue Island Ave., Dept. 121,
CHICAGO, ILL.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАВІДАЄТЬ ПОХОРОНАМИ В ЦЕЛІЙ ОКОЛИЦІ НЮ ЙОРКУ І ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET,
NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2569